

Samling af Afgørelser

Sag C-266/14

**Federación de Servicios Privados del sindicato Comisiones obreras (CC.OO.)
mod
Tyco Integrated Security SL
og
Tyco Integrated Fire & Security Corporation Servicios SA**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Audiencia Nacional)

»Præjudiciel forelæggelse — socialpolitik — direktiv 2003/88/EF — beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed — tilrettelæggelse af arbejdstiden — artikel 2, stk. 1 — begrebet »arbejdstid« — arbejdstagere, der ikke har et fast eller sædvanligt arbejdssted — transporttid mellem arbejdstagernes bopæl og den første og den sidste kunde«

Sammendrag – Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 10. september 2015

1. *Socialpolitik — beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed — direktiv 2003/88 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden — arbejdstid — begreb — arbejdstagere, der ikke har eller ikke længere har et fast eller sædvanligt arbejdssted — transporttid mellem arbejdstagernes bopæl og den første og den sidste kunde — omfattet*

(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88, art. 2, stk. 1)

2. *Socialpolitik — beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed — direktiv 2003/88 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden — anvendelsesområde — løn — ikke omfattet*

(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88, art. 7, stk. 1)

1. Artikel 2, stk. 1, i direktiv 2003/88 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden skal fortolkes således, at under omstændigheder, hvor arbejdstagerne ikke har eller ikke længere har et fast eller sædvanligt arbejdssted, udgør den transporttid, som disse arbejdstagere bruger på daglige transporter mellem deres bopæl og de første og de sidste kunder, som er anvist af deres arbejdsgiver, »arbejdstid« i henhold til denne bestemmelse.

Det er nemlig gentagne gange blevet fastslået, at artikel 2, stk. 1, i direktiv 2003/88 definerer begrebet »arbejdstid« som det tidsrum, hvor arbejdstageren er på arbejde og står til arbejdsgiverens rådighed under udførelsen af sin beskæftigelse eller sine opgaver i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis, og at dette begreb skal forstås som modsætning til hvileperiode, idet disse to begreber udelukker hinanden. I denne forbindelse fastsætter det nævnte direktiv ikke nogen mellemkategori mellem arbejds- og hvileperioder.

Hvad først og fremmest angår det første element, som indgår i begrebet »arbejdstid«, hvorefter arbejdstageren skal være under udførelse af sin beskæftigelse eller sine opgaver, er transporterne for de arbejdstagere, der ikke har et fast eller sædvanligt arbejdssted efter deres arbejdsgivers beslutning om at nedlægge de regionale kontorer, for at komme til de kunder, som er anvist af denne arbejdsgiver, en nødvendig forudsætning for, at de kan udføre tekniske ydelser hos kunderne. Desuden anså arbejdsgiveren før beslutningen om at nedlægge de nævnte kontorer disse arbejdstageres transporttid mellem de regionale kontorer og de første og sidste kunder på dagen for arbejdstid. Hvis der ikke tages hensyn til disse transporter, vil det resultere i, at en arbejdsgiver er i stand til at kræve, at kun den tid, som anvendes til udførelsen af de omhandlede opgaver hos kunderne, er omfattet af begrebet »arbejdstid« i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2003/88, hvilket vil udhule dette begreb og skade formålet med beskyttelsen af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed.

Hvad dernæst angår det andet element, som indgår i det nævnte begreb, hvorefter arbejdstageren i arbejdstiden skal stå til arbejdsgiverens rådighed, er den afgørende faktor den omstændighed, at arbejdstageren er forpligtet til fysisk at opholde sig på det sted, som arbejdsgiveren har anvist, for dér at være til arbejdsgiverens rådighed med henblik på straks at kunne udføre de fornødne opgaver, såfremt der opstår behov herfor. For at en arbejdstager kan anses for at stå til arbejdsgiverens rådighed skal denne arbejdstager således befinde sig i en situation, hvor han retligt set er forpligtet til at efterkomme sin arbejdsgivers anvisninger og udføre sin beskæftigelse for denne. I modsætning hertil er arbejdstagernes mulighed for at råde over deres tid med færre begrænsninger og bruge den i egen interesse et element, der kan vise, at den omhandlede tidsperiode ikke udgør arbejdstid som omhandlet i direktiv 2003/88. I den foreliggende sag er de omhandlede arbejdstagere under disse transporter mellem deres første og sidste kunder på dagen forpligtede til at efterkomme deres arbejdsgivers instruktioner, som kan ændre rækkefølgen af kunder eller annullere eller tilføje en aftale.

Hvad endelig angår det tredje element, som indgår i begrebet »arbejdstid«, hvorefter arbejdstageren skal være på arbejde i det pågældende tidsrum, skal en arbejdstager, som ikke længere har et fast arbejdssted, når han udfører sine opgaver under den transport, som han foretager til eller fra en kunde, også anses for at være på arbejde under denne transport. Eftersom transporterne er en uadskillelig del af at være en arbejdstager, som ikke har et fast eller sædvanligt arbejdssted, kan sådanne arbejdstageres arbejdssted nemlig ikke indskrænkes til disse arbejdstageres fysiske arbejdssted hos deres arbejdsgivers kunder.

(jf. præmis 25, 26, 30, 32, 33, 35-39, 43 og 50 samt domskonkl.)

2. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 48)